

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 6.—Núm. 275.—Dissapte 11 de Novembre de 1905

LO QUE VOLEM «Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a l'organissació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's plets y causas: volém ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosea presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de l'Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897)

Hermós exemple

Dóna goig lo veurer com los nostres estimats companys de Barcelona s'aprestan a la lluita de las eleccions municipals que realisa avuy l'Estat espanyol. Y es altament honorós pera aquells que las dirigeixen y las fan, puig que donan mostra evident de que llur entusiasme y l' desitj de cumplir llur dever moral no mimva may, per fortas y grossas que sigan las embestidas dels eternals adversaris de la dignitat de Barcelona, de Catalunya tota. No es qüestió d'ideas, ni de principis la que separa als dos forts exèrcits barcelonins; no, es qüestió de dignitat, d'orde, de moralitat, de justicia.

No n'hi ha hagut prou ab duas ni tres batallas pera que'l còs electoral barceloní despertés y's sentís obligat a defensar llurs interessos. Ha calgut que dia per dia s'anés lo poble despertant del seu ensopiment, mercès al seguit bregar dels bons patricis; ha sigut necessari anar fiscalisant acte per acte dels mangonejadors de la gran ciutat y destruint per la rahó y l'equitat cada un dels seus monopolis. Després de la titànica lluita contra'l caciquisme asquerós y indigno que may més podrà aixecar lo cap, ha vingut la lluita de Catalunya contra la forasteralla xorca, contra l'entronissació dels moderns Cèsars dictadors y despotas que havían pres com camp abonat pera las sevas epopeyas funestas a aquest hermós, terrer catalá, bressol y callu de las més enlairadas ideas.

Aprenquin los qui han estat y continuan essent sòrts a nostres principis autonomistas; aprenquin tots los tarragonins aimants de nostra malhaurada població. Aquí's fa necessari matar també aquest caciquisme crònic que venim patint anys y més anys. La dignitat catalana ho vol; lo nostre dever moral y la conciencia de cada hù ho exigeix. Demà es lo dia de l'elecció dels regidors que han d'administrar los nostres cabals, los que han de veillar per la prosperitat y engrandiment de nostra ciutat y abans que tarragonins, abans que administradors, son ben coneguts, contadíssims, los qui no duen posat l'ideal o'l sectarisme polítich, al dever sagrat de cuidar d'una manera raonable y noble dels interessos municipals que són los interessos de tots junts.

Fixis també qui ho vulga veurer, que molts, moltíssims portan lo sagell del centralisme y per lo tant son enemichs de l'autonomia municipal y enemichs de nostras ideas que són ben catalanas y en catalá sentidas y pensadas.

Podrèm doldrens de que no poguem anar a la lluita, més es del cas repetirho, que'ls moviments se fan a forsa d'un entusiasme y un sacrifici ferm y constant. Tots quants se dolguin del mal estat en que'ns trobèm, que

vinguin ab nosaltres si de bona fè senten la necessitat de regenerar un còs quasi difunt. Apleguem voluntats y energias, formem tots junts un verdader exèrcit y allavors lo desvetllament vindrà; poch a poch, paulatinament com a Barcelona, mes vindrà'l dia també que tot lo inútil, lo gastat, lo revellit, lo desacreditat, lo verdader mort no podrà aixecarse may més.

Mentrestant, saludem als heroiachs catalanistas de Barcelona y dièmloshi: ¡Vosaltres mereixeu lo bé de la Patria! ¡Sou uns valents!

DOCTOR PUNCÉM.

AVENSANT

La tasca nacionalista del poble catalá és molt més important, bon tros més afalagadora de lo que en realitat sembla. Qui no estigui en contacte ab las entitats catalanistas, qui no assisteixi als actes de germanor y verdadera fraternitat celebrats ab tanta freqüencia pels centres autonomistas, qui no llegeixi, per mala voluntat o per mandra, los periòdichs y revistas portaveus del Catalanisme, no pot apreciar, ni sisquera imaginar lo valer, la potencia, la vitalitat del nostre moviment patriòtic. Més, lo qui sent per Catalunya la set de justicia, lo qui vetlla pel desenrotlló progressiu d'ajal moviment, no pot menys que convences de que'l deslliurament de nostra Patria, lo triomf definitiu de la nostra causa va apropantse a corre cuita, que Catalunya vá a passos agegantats cap assolir la personalitat perduda.

Tenim, per una part, que cada dia se constitueixen nous centres d'ensenyansa catalana; l'infantesa té ja lo que li feya tanta falta, lloch ahont l'ensenyin a conrear la seva llengua y ahont li esplequin ab preferencia las cosas de casa seva. La tendencia a fer de la quixalleta, los homes de l'avenir, la cullita del demá, com diu la cansó, s'escampa arreu, y ja'ls noyets poden estar lliures de l'acció dels mestres forasters que'ls ensenyen en una llengua que no entenen, y en cambi mitjansent l'explicació clara, contundent y comprensiva en la llengua propia, farán profitosa la seva tasca y s'anirà formant de mica en mica una generació forta, intelgenta y admirablement educada, única que pot reconquistar la llibertat de Catalunya.

L'afany de cultura s'ha despertat igualment en los grans, y aixís veiem que seguidament a la constitució de qualsevol societat catalanista, vé com a lògica-conseqüencia la fundació d'una escola catalana encaminada en primer terme a l'instrucció dels obrers, dels que ja son molts los que han girat sos ulls al Catalanisme y treballan per son triomf, convensuts de que sols pel camí del treball y de l'instrucció poden obtenir plena satisfacció a las sevas necessitats. Ha pres també, la fè en l'autonomisme, un increment encoratjador en la gent del Comerç y de l'Industria, quina dependencia s'ha constituït en un fort baluart defensor de nostres drets, d'ahont ne surten ja distingits propagandistas, homes que esposan a cada moment sa vida en defensa de las llibertats patrias. Tothom, donchs, noys, joves y vells, siga quin se vulga l'estament a que pertanyin, tots buscan en la cultura del poble, lo medi més pràctic de conseguir la tant desitjada autonomia de Catalunya.

Per altra part, sembla que'ls diferents grupos autonomistas, quinas diferencias entre ells son secundarias y quin esforç vá a un fi comú que no és altre que la deslliuransa de

la nostra Patria, deixan de banda lo que és merament accidental en són respectiu programa y tractan de constituir un sol *bloch*, una entitat superior a tots ells, en quina estigan representadas totas las tendencias del Nacionalisme Catalá, formant lo credo esencial del Catalanisme y en quina bandera no s'hi llegeixi sino «Llibertat de Catalunya». Aquestas són las veus que corren desde algún temps y en això sembla que van encaminats molts treballis de la premsa catalanista. No'ns estranya; això es lo que deu ésser; si aixís no fós, lo moviment nacionalista seria una mentida; podria ésser tot lo més un nou partit polítich que disputés als altres la governació de l'Estat, però jamay un moviment nacional, l'aspiració d'un poble que treballa sens descans per obtindre son deslliurament.

Per forsa ha de venir, donchs, l'unió de las distintas forsas catalanistas. Es evident que la concentració de totas las tendencias nacionalistas s'imposa, que ha de venir pel curs natural de las cosas. Y's comprèn; l'esperit essencialment individualista de tots los catalans demostra que tots som autonomistas. Podrán alguns no dirho, per circumstancias particulars, però no hi ha dubte que'ls fills de nostra terra no han nascut per ésser manats ab l'uniformisme d'un exèrcit: allò de que tots tenim un rey al còs, es veritat y per això surten tants grupos diferents defessant los drets de Catalunya, lo que'ns indica la confiança que cada hù té en ell mateix, esperit individualista particular que'l veyem sempre unit quan se tracta de defensar la familia o'l municipi de que formem part, y quina unió s'extén a tots los catalans quan se tracta de salvar la Patria. Per això diem que la concentració ha de venir. Y per tot lo exposat fins aquí, creyem que'l Catalanisme avansa ràpidament a obtenir son fi y que no tardarém a tocar los resultats favorables de tants esforços y sacrificis com se venen fent pera salvar a Catalunya.

EMILI VIDAL.

Amunt, sempre amunt

Los municipis a Catalunya's pot dir que neixen en l'època gloriosa de l'invictíssim Rey Jaume'l Conqueridor, de l'enamorat de nostra terra, del monarca més deslliurador que ha vist lo Món; en una paraula: de l'home-sintesis de nostre modo d'ésser.

Jo, quan veig la nostra sagrada senyera, sento duas impresions ben fortes, ben diferents. L'una neix de aquell ésser tan desitjat; es aquella època amurada de llibertat que jo veig en nostras estimadas quatre barras; es la consagració d'anys preparada y portada a felis terme per un dels homes més grans que ha tingut l'Humanitat, de vida èpica, de memoria eterna per tots los catalans; la consagració de la llibertat individual, la consagració dels municipis. Cumplerta la seva missió, desapareixen los senyors feudals y entre'l Rey y'ls vassalls no hi ha intermediaris; aquí neix la Catalunya que volém y tindrem.

L'altra impressió es ben contraria a la dita. Tot aquell hermosíssim edifici maravellosament aixecat y conservat per tantas generacions de ciutadans benemèrits; tota nostra llibertat, ànima nostra, exemple digníssim a seguir, cau desfet, trepitjat y cremat pel botxí en mitj d'una plassa, en lo cor de Catalunya, en lo santuari de la Patria. Records vivents de això: algun que altre ganivet amarrat per una cadena a una taula (jo'ls he vist, y enardit devant d'ells, he predicat catalanisme essent ben comprès) y una hermosa taca de sanch en la gloriosíssima bandera de Santa Eularia. Bona pensada va tenir En Rafael de Casanovas fente matar y tenyint de sanch la bandera; no ho

podèm, donchs, dubtar que per la Patria fins s'ha de donar la sanch.

No sé que pot més en mí, si'l record d'èpocas d'explendor o la memoria del dia primer d'esclavatge; però sí sé que abduas ideas m'omplen cap y cor devant de las quatre barras, y un frenètic desitj me invadeix: lo de donarho tot per la Patria y pera'l seu renaixement.

Nostra grandesa, catalans, es justa conseqüencia de nostres municipis, verdadera sintesis de l'ésser y valer dels catalans avis nostres; los hem, donchs, de reconquistar, hem d'usar tota nostra energia en aquest treball; es un dever nostre. Lo municipi es cosa nostra y d'aquesta n'hem d'ésser amos, hem de manar a casa nostra.

No podèm esperar més, no'ls podèm esperar als pobrets catalans mancants d'intel·ligencia y atrofiats o perversits del cor; a n'aquestos los hem de considerar menors d'edat, y nosaltres, verdaders germans majors, tenim la responsabilitat del seu mal·estar; nosaltres, los catalanistas, hem d'impedir que mans extranyas manegin los interessos nostres y de nostres germans petits.

Fem avuy lo propòsit d'apoderarnos del nostre municipi, y'l tindrem, no hi ha dubte que'l tindrem.

No, no's pot esperar a obrar: lo nacionalisme catalá, no cal que pensi en primer educar al nostre poble. Es ja ara que s'ha de caminar depressa. Los pobrets ineducats, los cegos d'intel·ligencia y'ls embrutits, deixarán de serho quan sentin los beneficis del catalanisme.

Vingui aviat lo *bloch* catalanista, vingui a fer renaixer nostra terra, vingui a fer catalanisme. Prou predicar; ja ha arribat l' hora d'ésser pràctichs.

Primer los municipis, ara'l *bloch*... y amunt, sempre amunt.

PERE MARTELL.

La moxiganga dels voluntaris

De quan en quan, una explosió de ridícul entusiasme esclata per las áridas regions de la meseta central, ahont un sens nombre de ilustres representantes de todas las fuerças vivas del país fan oír su autorizada voz entonant cántichs de glorias y alabansas a Catalunya, al pueblo orgullo de su patria. Això no vol dir que pochos dias més tart no cambiï lo seu modo de pensar y's prediqui l'extermini, la represió més crudel y fins lo *boycotage* contra aquesta mateixa regió que moments abans era l'orgull d'Espanya, sa més rica y preuada corona.

Que hi fa? Ja ha tingut lloch la festa improvisada; ja s'han esbravat los ínclits discursayres; ja han llenstat als quatre vents las buidas frases, altisonants y enfáticas; ja están satisfets; ja está la patria salvada!

Los eloqüents capitosos quedan muts una petita temporada, rumiant un nou discurs més xorch y grotesch que'ls altres, y en quant se presenta una nova ocasió, no la perden; l'apropitan agarrantshi com s'hi agarra'l naufrèch a lo primer que a ma's presenta. Y torna a comensar la farsa sempiterna...

Aquesta vegada li ha tocat lo torn a uns quants voluntaris de la guerra d'Àfrica que han passejat per Madrid com una cosa rara. L'entusiasme que han despertat y que durará tres o quatre horas ha sigut prodigiós, espatarrant, y tota la colla de notables s'han lluit; en Maura y Moret han arrebata a molts babaus y generals, almiralls, periodistas, comerciants, etc., etc., n'han dit fins l'alsada d'un campanar; los vuit voluntaris d'Àfrica han sigut comparats a vuit Anibals o vuit Alexandres y fins nos temem que aquests s'haurán arribat a creure que eran vuit Cèsars; los han omplert d'elogis, de creus y fins de mils pessetas (per ara, de boquilla); los aplausos estruendosos

han sigut aixordadors y... aquí pau y després gloria.

Entre las alegrías que han gaudit s'hi conta un dinar ahont hi havia lo bò y mellor de la villa y corte. No podèm deixar de copiar lo menú, que es de lo més ridícul y cursi que's pugui imaginar:

«Entremeses de entre Ceuta y Wad-Ras; consommé Castillejos; langostinos de Goad-el-Jelú con salsa de Sierra-Bullones; solomillo Tetuán; gelatina de pavo á lo Muley-Abbas; jamón en dulce del Serrallo; café y coñac del cuartel general; vinos: Rioja de la Guerra, champaña Barretina encarnada.»

Si això no es patriòtic, que venga Dios y lo vea.

Però'l veritable clou del convit foren uns versos d'en Cano, quinas darreras quintillas, o lo que sían, transcribim ad eternam rei memoriam. Es una idea que may se'ns havia ocorregut; això de pagar lo deute ab unsas de plom es de primer orde y las minas de Bellmunt, dintre de poch, se veurán obligadas a triplificar lo nombre d'operaris perquè la demanadissa será estupenda. Fixinse en lo concepte que té d'Espanya aquest senyor Cano y reflexionin tenint en compte que aquesta memorable poesia va ser aplaudida estrepitosament:

«Indómite aventurera,
el arroyo por frontera
y la hacienda en tierra extraña
como éstos... Así era España
y lo será cuando quiera.
En la pobreza mayor
le queda á España un valor...
el de éstos que saben cómo
se paga en onzas de plomo
toda la Deuda exterior.»

Proposem al senyor Cano pera la Cartera d'Hisenda, que es tan difícil de dirigir; poch s'ho pensavan que fos tan senzill de nivellar lo pressupost; bastan mitja dotzena de carretadas de mena y tutti contenti.

Aquests pobres voluntaris se'n deurán anar de Madrid ab un cap com uns tres quartos; ni cap recarder té en una setmana tants encàrrechs com ells portarán a Catalunya.

—Decidles que nuestro corazón alienta por ellos.

—Id y habladles de nosotros.

—Espresadles nuestras esperanzas... etc.

Fins lo senyor Roig y Bergadà, sens dubte, contaminat pels aires del Guadarrama, los encarregava lo següent: «Al volver á Cataluña decidles que aquí no hay más que afecto y amor para nuestra querida tierra... etc.»

A nosaltres nos sembla aquest encàrrech del Sr. Roig y Bergadà bastant tonto, perquè pel mateix preu se'n podia, ell mateix, encarregar de dirho, a no ser que... al passar l'Ebro se temés un refredament d'entusiasme.

Fins Gasset, lo Gasset de l'Imparcial, lo diari catalanòfob per excelencia, s'engresca y declara que la presencia dels vuit voluntaris ha mort l'escepticismo que nublará los horizontes de la patria! y demana un monument que, es de suposar, deuria tenir la forma d'una barretina.

Aquest ápat ha sigut verament notable y una sola nota hi havèm trobat discordant, per més que sembla que no ho siga. Un senyor Aguilera va comensar los brindis dient que brindava per Catalunya, que es la vanguardia de España en todo y para todo.

S'hi han fixat?—En todo y para todo!

Es aixís, desgraciadament, la primera pera rebre, la primera pera pagar... la primera pera ésser ma-leida y saquejada!

Finlandia

Lo moviment nacionalista que d'un quant temps ensa's nota en diversos punts d'Europa, y que ha somogut y somou la Noruega (ab èxit complert), la Polònia, la Hongria y las comarcas baltiques, està prenent una novulada extraordinària a Finlandia, ahont lo jou del Tzar s'ha fet sentir en aquesta darrera època d'una manera pesanta.

L'arrebassar las llibertats constitutivas d'un poble, tart o dejorn dona sempre mals resultats.

Lo ducat de Finlandia havia estat unit—però sempre ab vida propia—a la Suecia y Noruega, havent passat a formar part de Rússia en 1809, en virtut del tractat de Fredriksham, en lo qual se consignava clara y explicitament, que'l Tzar respectaria sempre la seva autonomia y'ls seus usos, costums y creencias.

Un manifest imperial de 21 de mars de 1809, consagrava solemnement aquest compromís, refermat per Nicolau I en 1825, Alexandre II en 1855, Alexandre III en 1881 y l'actual Nicolau II en 1891.

En virtut d'aquest estat de cosas, basat en las Cartas de 1772 y 1780, la Finlandia havia governat sempre ella mateixa'ls seus assumptos per medi d'una Dieta que votava'ls impostos y un Senat que cuidava de l'administració interior.

Lo nexce entre Finlandia y l'imperi'l constituïa un governador general, que era a la vegada lloctinent del Tzar, jefe de l'exèrcit y president del Senat. Aquest era elegit pels quatre brassos de l'Estat, a saber, pagesia, ciutadans, clerò y noblesa. L'exèrcit, reclutat al mateix país, formava un còs especial.

A més d'això, hi havia al Consell Imperial un ministre delegat de Finlandia.

Així és que'l ducat finlandès havia conservat son modo de ser propi, y los visitants de l'exposició de París de 1900 van poder admirar las instalacions cobertes per la bandera finlandesa, en las que s'hi veya un poble treballador y avensat, dins de l'amor a las tradicions del país.

Los finlandesos havian demostrat sempre un gran respecte y una llealtat complerta al Tzar, lo qual no tenia mellors súbdits que'ls habitants lliures d'aquell país autònom.

Però a fins del regne d'Alexandre III van comensar a moures a Sant Petersburg corrents opressoras que van créixer en intensitat a l'adveniment del Tzar actual, qui, pèssimament aconsellat, va anar suprimint un a un los privilegis finlandesos.

Lo poble va protestar, y'ls autòcratas van contestar ab una represió brutal.

Lo general Bobrikoff va ser nomenat governador general ab uns poders casi despòtics en 1903. Al cap d'un any, era assassinat.

En 1904, la Dieta finlandesa, qual acció era ja purament nominal, va dirigir una súplica al Tzar pera que tornés las llibertats presas. La petició ha quedat sense resposta.

Això ha anat creant un estat de ressentiment y d'odi, que esperava una ocasió pera manifestarse, y aquesta ocasió ha sigut lo desgavell inaudit per que travessa l'imperi del nord d'Europa.

Los nacionalistas, que equival a dir tot lo poble finlandès, han jugat lo tot pel tot, y a horas d'ara, de fet, Finlandia està separada de Rússia.

Lo general governador Obolensky y'ls demés funcionaris russos, s'han vist obligats a dimitir; s'ha issat la bandera finlandesa a Helsingfors y a las poblacions importants, s'està formant una milícia ciutadana, y s'han constituït tots los mecanismes d'una administració propia que res té que veure ab la de Sant Petersburg. Y tot s'ha realitzat ab una calma y una quietut sols comparables a las observadas per Noruega al separarse de Suecia.

Los telegramas de Helsingfors, capital de Finlandia, fan notar que'l mateix poble cuida del manteniment de l'orde, y que malgrat que tothom està en vaga, los preus dels queviures no han aumentat gens.

Què farà'l Tzar? Tornarà a Finlandia las llibertats injustament usurpadas, ab lo qual potser podria salvar sa dominació sobre aquell país?

Las noticias que venen de Sant Petersburg fan temer lo contrari, donchs s'atribueix a n'en Nicolau II lo propòsit d'invadir militarment lo ducat.

Lo regidor digne

(Imitació d'en Colset)

Avuy vá de quento. Dispenseume, estimats llegendors; que no sempre aquestas historietas senzillas y vulgars, són letas per las criaturas.

Una vegada era un barri d'una ciutat ahont se tenian de fer eleccions de regidors. Ara no's creguèu que'l barri aquest siga'l meu ni la ciutat, Tarragona: Era un xiquet més lluny. Aquestas cosas no passen may aquí.

Donchs, veusaquí que las personas més influentas y sabias del districte varen dir unanimitament:

—Farèm regidor a l'home més perfecte.

Y varen posarse a buscar per tot arreu a l'«home perfecte.»

—L'un era molt honrat, perquè rich com era, no tenia cap necessitat d'ésser lo contrari, però en cambi era orgullós.

Un altre, era molt humil y pobre, y per lo mateix se creguèu que ningú'l respectaria.

Lo tercer, tenia massas ganas de serne, y d'aprofitarse pera emplear tots los seus parents.

Lo de més enllà, encara que molt honrat y treballador, era mitj tonto y a dins del Consistori, l'hi amagarian cada dia l'ou.

A tots los proposats, se'ls hi trobava un defecte o altre, que'ls privaria d'exercir com era degut, l'administració dels bens dels seus concitadans.

Qui aspirava a la vara regidoril sols pera presumir, qui pera manar, qui pera ferse rich, y qui pera baladrejar.

Los vehins del barri, estavan tots capficats. L'home intaxtable, lo regidor perfecte no's trobava en lloch.

Per fi, l' més vell y venerable de tots, cridá en senyal de triomf:

—Ja'l tinch! Es estrany que no hi haguessim pensat primer: lo pajès de l'arrabal. Es un home honrat, humil, treballador, franch y sincer. Incapés de fer cap tort a ningú, amich y respectat de tothom. Es inteligent y molt rahonable. Devant del dever no coneix sacrificis. ¡Ell ha de ser lo nostre regidor!

Tots picaren de mans ab entusiasme cridant:

—Visca l'home honrat! ¡Visca l'amich del poble! ¡Visca'l regidor perfecte!

—Es menester, afeigi'l que parlá avans, que se l'hi notifiqú tan fausta nova y que se'l prepari pera l'elecció.

En efecte, una comissió de vehins aná a cercar al bon pajès, al camp. Lo trovaren en mànigas de camisa y arramengat de camas, fangant la terra.

Los del poble li comunicaren la nova.

L'home quedá pensatiu un rato y després, respongué resolut:

—No'n vull ser de regidor.

—Per què?

—Perquè no. Ara soch ben vist de tothom; tots me respecten y estimen. Per tots soch honrat y treballador. D'aquí un quant temps, si fos regidor, ja tindria contraris, ja no seria l'home digne... per això, ja ho he dit: ¡No'n vull ser!

Los comissionats s'entornaren escorreguts cap a sa casa.

Y avuy en aquell poble de que os parlava, se tornan a fer eleccions tal com s'havian fet avans, sense buscar al «regidor perfecte», per ésser feina endevadas, y si'ls preguntèu lo perquè, tots los vehins vos respondrián a coro:

—¡Si l'únich que volíam que'n fos, aquell no'n va volguer ser, ara deixem que'n sigan los que'n volen serho ells.

UNA PROMETENSA

XIV

Salve Regina, mater misericordiae.

Del chor de l'augusta catedral de las montanyas pujava, voltas amunt, lo cant sublim, la divinal inspiració del monjo Renat que avuy, encara, no té rival. Quin efecte més grandió en l'ànima del creyent que escolta encisat y corprès, contemplant l'hermosa Moreneta que's cuida d'acabarli de donar l'empena necessaria pera que hi arribi a dalt del Cel la salutació amorosa, la pregaria humil que'ls desterrats fills d'Eva gemenles et flentes in hac lacrymarum valle elevan a la sereníssima mare de Déu.

Las veus graves y reposadas del cant gregorià, que'ls monjos entonan alternant ab l'espiguet dels escolans, omplen l'iglesia de dolsas harmonias que flautas y fagots, a voltas, van completant. Quin reculliment, quin goig, quina consolació donan al pobre pecador que ho sent

pasmat y ubriagat per tanta grandiosa senzillesa.

O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria.

Qui no ha sigut present a una Salve de Montserrat, no sab què es pregar, què es l'oració, què es aquesta angélica demanda a la Reina de todas las cosas.

Ad te clamamus exules, filii Hevae.

Res, al món, hi ha més gran, més encoratjador, més simpàtic al nostre cor que una Salve a Montserrat.

Molts eran los qui, aquella vesprada, assistian a la Salve montserratina. Eran nombrosos los viatjers que havian arribat y es cosa sabuda que tots hi acudeixen a sentir-la.

No eran los nostres coneguts dels que's deixavan escapar las funcions y'l senyor Facundio havia tingut especial empenyo en que ningú hi faltés.

—Al menys—deya ell parlantse a si mateix;—aquesta funció no'm costarà cap diner; serà l'única estona que'm resultarà de franch.

S'acabava la Salve y ja'ls llechs comensaven a fer soroll de claus, avis silenciosos que era costum de donar als cansoners que no's decideixen, may, a sortir.

—Aném, que es hora—diu poquet a poquet lo senyor Eufraasi, —sinó'ns treuran. Los llechs no están per cuentos.

—Prou, prou—murmura'l senyor Montornés;—sinó, allà tenim aquell que donals apositos.

—Bé; no tots tenen mal de caixal—observa'l senyor Rubí.

—Ja comenso a tenir gana, jo, senyor Facundio; los aires de montanya fan pahir molt aviat; a Barcelona, ab lo que he menjat a Monistrol, n'hauria tingut per tres dias y aquí, me sembla que ja tinch mitja dotzena de budells buits.

—Es molt tipona, vostè, senyora Madrona?

—No ho cregui, senyor Surell. Quants dias no dina.

—No dina, no dina però, en cambi, quantas xicras de xocolata s'ha fet petar quan no dina?

—Això sí; tot sovint hi soch ab la xocolata; m'agrada, mal m'està'l dirho, y sab perquè. Perquè es molt variat. Hi han tants fabricants.

—Vol dir—argüeix lo senyor Surell;—jo, senyor, lo trobo igual.

—Cá, no senyor; no n'hi ha cap que tingui'l mateix gust—contesta la llevadora.—Jo, a la primera sucada, tot seguit conech de quina casa es.

—La práctica, la práctica es lo principal en todas las cosas—declara'l senyor Joseph, lo marit benvolgut de la senyora Pepita;—veritat, monina?

—Sí, Josepet; la práctica y... el amor.

—Quina lluna més hermosa! Mirin quin efecte més preciós.

Tots se giran a guaitar lo lloch que senyala'l senyor Eufraasi, que a estonas perdudas es entusiasta conreudor de las bellas arts.

En efecte; la lluna brillava en tota sa esplendor y iluminava'l claustre vell, ahont s'hi venen tots los objectes que's compran a Montserrat; com si diguessim, lo punt ahont se buida la butxaca ab la major felicitat.

—Oh! Ah! Oh! Uh!—Quantas y quant variadas exclamacions!

—Bah! no n'hi ha per tant, me sembla—diu lo senyor Facundio.—La lluna se veu per tot arreu, no cal venir a Montserrat per contemplar la lluna.

—Però, Facundiet, no digas aquestas cosas; la gent se pensarà que ets persona de poch gust y no està bé.

—Té rahó la senyora Tuyetas—declara'l senyor Rubí, extasiat ab la vista del vell monastir derruit bārbarament quan la guerra dels francesos.—La lluna, oh! la lluna!

—Sí, la lluna, la pruna, vestida de dol... Jo penso com lo senyor Facundio; no n'hi ha per fer tants aspavientos. Es la lluna un trasto vell que no serveix més que a estonas; se cansa sovint de fer la seva feina y desapareix cada tres per quatre; es una mandra.

—Senyora Madrona, no digui disparats; sápiya y entenga que la lluna es l'inspiradora del poeta, l'astre nocturn quina claror simpática parla al cor ab una eloqüencia extraordinaria. Los més grans versificadors, los mellors prosistas...

—No'm vingui ab poetas—contesta de mal talant la senyora Madrona;—no'ls puch veurer.

—Moltas mercès, senyora Madrona, per la part que'm toca—diu lo senyor Rubí.

—Bé, perdoni, no parlava per vostè, senyor Rubí, però tinch un parroquià que ho es poeta, es a dir,—fa observar, rectificante, la llevadora;—no es ell, es la seva senyora. Tot

sovint hi es; ja'n van catorze y encara no m'ha pagat lo primer bateig; ja ho veu si tinch rahó de queixarme dels poetas.

—Aquest no'n deu fer de poetas a la lluna, ben segur que no—diu lo senyor Montornés intervenint en la conversa;—se deu contentar rentant trasserets y braguetas; es cosa que no deu inspirar gaire, veritat senyor Rubí?

—Jo li diré; en tot hi ha poesia, si senyor; en unas cosas més que en altres, però n'hi ha, n'hi ha, ja ho crech. May diria en què'm vaig inspirar jo una vegada?

—Qui es capás d'endevinarho—diu lo senyor Montornés.

—Doncas, si senyor; ab unas mitjas foradadas.

La concurrencia, que s'havia assegut al voltant dels archs antichs del claustre vell, esclata en riurer sorollosament, ocasionant un espant de consideració a una oliva que s'havia avallit allí aprop esperant l'hora de anar a l'iglesia a xupar l'oli de la llantia de Sant Bernat.

—Jesús! Quina bestiola!

—Es una oliva—diu lo Pauet a la Francisqueta, que es la que s'havia esgarriat forsa ab lo soroll de l'aleiteig del moixonot.

—Me creya que no n'hi havia de olivas aquí a Montserrat?

—Prou, prou que n'hi han; de tota mena; fins hi trobariam escorpits y escursions—afegeix lo padrinet, mirantse ab ira molt dissimulada al seu contrincant ciclista.

L'indirecta,afortunadament, era tan velada, que no fou entesa més que pel seu autor; sinó, Déu! nos en quart del que succeia.

Lo momentani esverament que la oliva havia donat, havia desaparegut per complert y la gent tornava a fixarse en lo conveni que tenian lo senyor Rubí y'l senyor Montornés.

—Si senyor—deya'l primer al segon;—hi ha molta poesia en unas mitjas foradadas. Aquestas són simbólicas y ja ho sab què'l simbolisme està a l'orde del dia. Ibsen, Sundermann, Materlink... etc... etc.

—Té rahó'l senyor Rubí; aprop de casa n'hi viu una de sonàmbula; fa molts diners; hi va la gent a carrera feta. Jo la vaig servir fa cinch mesos y'm va pagar d'una manera molt extranya.

—Digui, digui, senyora Madrona—demana la senyora Tuyetas tota curiosa.

—Me va pagar, dientme'l meu pervindrer; me va tirar las cartas y'm va sortir la sota de bastos.

—Què volia dir la sota de bastos, senyora Madrona?—pregunta la padrineteta.

—Volia dir que'm tocaria'l rebrer y ja ho veu Francisqueta, si he rebut!

Lo senyor Facundio se fa petar la gran rialla que resta solitaria; lo senyor Rubí no gosa a secundarli en aital feina per por de molestar als dos combatents del túnel d'Olesa. Era prou vista l'alusió feta per la llevadora, que no s'havia pogut anar acabant la perdua del seu caixal y no deixava passar ocasió oportuna per recordarlo; es clar, sabia lo que li tocaria fer la tarde del dia del judici, anant per aquestos monts de Déu cercant la ferramenta ab la candeleta al...

La situació havia quedat un poch tirant a conseqüència de la sortida de tò de la llevadora que tot ho enredava. Lo silenci s'havia ensenyorit de tota la mainada, y'l senyor Rubí, tractant de rompre'l, se dirigeix a la senyora Madrona y l'increpa dient:

—Però, què embolica ara vostè ab la sonàmbula? No'n parlavam de sonàmbulas, sinó de simbolismes que es cosa tota diferent.

—Perdoni, senyor Rubí; jo havia entès sonàmbulas; no ho entench això altre que vostè diu—contesta mitj malhumorada la llevadora.

—Digui, digui, senyor Rubí; aquesta bona dona es una especie d'estripa quentos.

—Tingui conte com parla, senyor Montornés! Pujar aquí dalt a Montserrat perquè a una l'insultin, no es del cas y vostè menys que ningú tindria de parlar.

—Vaja, senyora Madrona—diu la senyora Tuyetas alsantse y afalagant la llevadora enfutimada.—No'n parlem més d'això. Vingui, vingui que ja l'hem contemplada prou la lluna, Facundiet?

—Digas, Tuyetas!

—Què no aném a sopar?

—Aném, que ja es hora; comenso a tenir gana. No'n tenen tots vostès?

—pregunta'l senyor Facundio dirigintse a la comitiva.

—Sí, sí—contestan unanimitament.

—Doncas, anémhi, anémhi. Y cap a la fonda falta gent; a gru-

pus y a grupets van marxant y darrera'l senyor Rubí y'l senyor Montornés que continúan la discussió tantas vegadas interrompuda.

—Quinas ideas més raras té vostè, senyor Rubí? Sab que extranyo que ab aquest talant no hagi arribat més amunt?

—Ja veurá, senyor Montornés; es culpa de l'energia; me coneixen massa y'ls faig sombra. Saben que si'm puch enlairar una miqueta en lo món de las lletras, molts dels que avuy brillan serán òbits y, naturalment, me fan una guerra sens quartel.

—Això es infame, indigne y afrentós, senyor Rubí.

—Sí senyor, sí; n'hi ha per tirar lo barret al foch y per molt més encara.

—Ja ho crech, n'hi ha fins per fer surgir las mitjas foradadas.

La veu que acabava de dir aquestas darreres paraulas no era la del senyor Rubí ni la del senyor Montornés. Los dos se giran, admirats, per veurer quin interès se ficava en la conversa.

Era'l senyor Eufraasi que acabava de pagar un petit tribut a la naturalesa y seguia a retaguardia.

A tal padre, tal hijo!

Lo dinar de Monistrol era bo; lo sopar de Montserrat també y si, fins allavors, lo viatge s'havia fet en pessimas condicions, la manduca, en cambi, era inmejorable. No hi havia motiu de queixarse perquè mentres lo ventre puga estar en situació de aguantar bé las camas, tot se soporta, tot se passa, tot té arreglo.

—Quin cuyner! Quin peix! Quina truita! Quinas costellas més ben arrebossadas!

Tot eran admiracions.

—Quin dinar, demá!—deya la llevadora al senyor Surell que era a la seva dreta. Figuris! quan la vigilia es això, què no será la festa?

—Si senyora, sí, senyora Madrona, lo senyor Facundio ne sap de fer bé las cosas.

Y'l senyor Surell s'alsa per brindar.

Tothom demana quietut y aquesta's fa; ni una mosca se sent. Lo senyor Surell pren una copa que omple'l senyor Eufraasi tot fent l'ullet a la Merceneta que se'l mira, com preguntantli què vol dir.

—Brindó per l'infantona, per la mare, per lo pare y... per la llevadora!

—Bravo, bravo! Grans picaments de mans se deixan oir per tots los àmbits de la sala y'l senyor Surell saluta y beu.

Tot just havia fet lo primer glop, que quantitat immensa d'escarafalls y viratjes de tota mena donan a coneixer la mala impressió produida, al senyor Surell, pel contingut de la copa que bebia; vinga escupir y més escupir y fins probar de...

—Què té ara?—pregunta'l senyor Facundio, anant a olorar la copa. Si es vinagre!

Lo senyor Eufraasi, tot fent l'orni, havia aprofitat un moment de distracció y havia portat a cap una brometa!

DOCTOR PALAUET.

La Selva del Camp primer d'Octubre 1905.

Comentaris

Lo món està bullint; hi ha molta lenya y una caldera més grossa que cap d'aquellas del Pere Botero. Las personas están molt excitadas y no estranyariam que'l nostre planeta fes un pet com un aglà.

Aquí a Tarragona es ahont, potsèr, hi repercuteix més aquest inusitat moviment del nostre globo desgraciat, y'l bullit n'es ja a son grau máxim. Colegis electorals, instituts, ateneus, avensals y retrògrads, fraternos, federals, tot, en fi, està embolicat de mala manera.

Una cosa, sola, està imperletrita, dormint lo somni encisador dels justos: la extensió universitaria jau en pau, envoltada en suaus y calents draps, coberta per damasquinadas envolturas, resguardada per pavillions de vellut ribetejats d'or y perlas levantinas. Quina dissidri! Tan bé que havia fet y tan digna de mellor terme! Qui s'ho podia may imaginar! Empresa ab forsa incontestable per varóns de memoria perdurable, ha viscut poch; efimera como el placer ha desaparegut d'aquestas ventosas re-

gions com vertiginós cometa de migraçes plomas que las arnas han destruït en una curta temporada!

Pobreta extensió! Que Déu t'hagi ben perdonat!

Y a l'Ateneu, donchs, què passa? Hi haurà junta extraordinària o no n'hi haurà? Es la pregunta que tothom s'endressa y ningú sab contestar.

Hi haurà jueves? No n'hi haurà? Dimitirà o no dimitirà? Vaja, home de Déu; una empena y fora, ara ray que ja ho ha fet una vegada; qui fa un cove fa un cistell. **Por dimisión más ó menos** no li vé d'aquí.

Nosaltres no ho voldríam, de veritat, perquè, allavors, podríem tornar los jueves y la gent s'endarraria y no convé. Y, total, perquè? Per donar a conèixer obras de quatre ximplers com Ibsen, Maeterlink, etc., no val la pena; ja hi estem en lo secret: aquesta gent del Nort no són més que ridicols visionaris, pedants presuntuïts que volen saber de tot y no saben de res. A nosaltres que'ns donguin Echegarays, Canos y alguna doncella que altre, *unque sea la doncella de mi mujer*. Això sí que's sà y moral y hermós!

Crèguin, senyors protestants de l'Ateneu; deixinlas correr las protestas. *A quoi bon?* Si no cal empenyer; es per un fil que se aguanta y aquest fil... se trenca.

La gent de Marianao està de hora bona. Han vensut y la candidatura imposada per l'illustre jefe ha sigut proclamada... allà al Molnás.

Lo gran xufiero entrarà aviat al panteón de l'olvido concejil, d'ahont no tenia may d'haver sortit. Tarragona hi guanyarà; així podrà dedicarse a sus anchas y sense trabas a la crítica dels actes de l'ajuntament que certas consideracions impedian de poguerho fer ab tota llibertat. Y tan faldada com n'està la ciutat d'hommes d'aquesta altura y competencia, pobre del que relisqui d'aquí en avant; li caurà al demunt una massa de Fraga que ni sera bõ per aprofitarne cap bossí per llangonissa.

Lo *Diario de Tarragona* ha decaigut molt.

Se coneix que la victoria dels japonesos se li ha clavat al cor, ab més forsa que cap punyal; fins ha abandonat l'acariciada idea del *gran puerto militar* que *illo tempore* era'l reclam mellor que feya servir en temps de eleccions.

Es verament de dolbre que ja no se'n ocupi perquè era d'un efectás segur, més segur que'l rosari de l'Aurora per l'Octubre. Un ja s'hi havia fet ab allò de poguer veurer forsa acorassats y forsa canóns.

Amich Decano, paciència, *sic transit gloria mundi*.

Ring-ring-ring... Lo telégraf avisa que passa l'illustre...

Corra, corra a l'estació, no perdís temps; es l'única feyna que t toca fer.

De Valls estant

Galantment invitats per D. Ignaci Farrés, director de l'Escola d'Arts y Oficis de Valls, en quina casa havia de tenir lloch un concert intim lo dijous passat, me vaig apressar a donar fe de presència a primera hora a fi de no perdre l'audiçió de cap dels números del programa que sabia, era variat y escullit.

A l'arribarhi, nombrosos estol de xamossas vallenses omplenava l'espai del saló de la casa, rica mostra de l'art decoratiu dels anys primers del segle passat. Aviat comensà'l concert quin primer número era a càrrech de la secció de senyoretas d'un orfeó que

ha organiat en Ramón Farrés, distingit compositor, fill de D. Ignaci Farrés. La *Pregaria a la verge del Remey* fou cantada ab gust y perfecta afinació y merescu'ls honors de la repetició.

Vingué després lo cant de *L'Emigrant*, en lo que's donà a conèixer l'orfeó en pès; lo componen una vintena de senyoretas y una altra vintena de joves, entusiastas tots de la bona música, coneixedors del pentagrama y ben atents a la batuta, qualitat esencialissima y penyora sempre d'una bona interpretació.

Constituïa'l segon número del programa una sonata de Häendel pera dos violins y piano. N'Adelina Casanovas, simpática senyoreta en quina infantívola fesomia resplandían los quinze abrils que compta, estava encarregada d'un dels violins y'l seu mestre, lo músich infatigable, en Ramón Farrés pulsava l'altra; la germana de l'Adelina, Natalia Casanovas, acompanyava al piano.

Tots tres ho feren d'una manera magistral y, de veritat, que semblaven tres còssos y una sola ànima, ànima d'artista que sent y diu com se deuen dir, com volia'l gran mestre que's diguessin las sevas notas. Corpresos, encisats estavem tots; los arquets corrian, s'arrastravan ara junts, ara separats en perfecta germanor y'l motiu que prenia l'un y deixava l'altre era sempre'l mateix, tenia la mateixa forsa, la mateixa sonoritat, la mateixa delicadesa d'expressió; ploraven abdós y abdós reyan y'ls seguia'l piano volant los tres a l'hora per las regions d'ubriagadora harmonia entre'l silenci atentiu de tanta concurrencia.

La sonata de Sjögren era després escoltada ab gust; las dos germanas Casanovas tocavan solas fentnos convencer de que no era Häendel sol, lo mestre que sabían interpretar y a la sonata seguia una aria del mestre en Ramón Farrés, de quina execució estavan també encarregadas las dos germanas. Es aquesta composició tendra y sentimental y la violinista hi sapigué donar tot lo colorit suau y trist que necessitava.

Lo *Concertino* pera violi y piano de Hans Silt, fou un veritable *tour de force*; violinista y pianista que eran també las dos germanas Casanovas, rivalisaven en gust y execució y's completavan y era ab delicia inefable que escoltavem tots aquellas notas de l'*Allegretto scherzando* ab que acaba'l *Concertino*.

L'Adelina Casanovas acabava de sentar la seva fama d'artista y després de tres anys d'estudis dirigits per en Ramón Farrés, se donava a conèixer com a concertista d'altura; Què no farà, ahont no arribarà quan aquell brás tan jove y tendre hagi adquirit tota sa forsa! Què'm permet desde aquestas columnas endressarli una calorosa y coral felicitació, augurantli triomfs esplendents, victorias continuadas.

Comensá, després d'un breu descans, la segona part del programa dedicat exclusivament al cant ab l'audiçió d'un duo de tiplé y tenor cantat per l'hermosa Roseta Farrés, filla del nostre bon amich en Francisco Farrés y prop-parenta del mestre Farrés, autor de la sarsuela *Joselillo*, a qui perteneixia'l duo esmentat. S'havia encarregat de la part de tenor lo jove En Joan Montagut, distingit aficionat del orfeó. Fou pesa que agradá molt; ben plé de sentiment y ab frases inspiradas, aquest duo merescu' una ovació als seus intérpretes y a l'autor.

De la mateixa sarsuela era també una aria de tenor cantada pel mateix jove aficionat ab gust y expressió.

Dos cansóns catalanas, originals d'en Ramón Farrés, foren oïdas agradosamente. La mateixa Roseta Farrés las donà a conèixer y no'ns vingué de nou que ho fés ab maestría; la coneixíam ja y sabíam que ho entenía.

Terminà'l concert ab una missa d'en Ramón Farrés cantada per tot l'Orfeó; pertany aquesta al nou cant gregoriá que's avuy, per dirho aixís, de reglament en totas las iglesias. Res de solistas y tot massa coral y per consegüent més difícil resulta sa composició; aixís y tot, lo jove autor de l'obra que era, ensempls, director, en aquells moments ha sapigut produir una obra d'una empena de primer orde. Sorollosos aplaudiments foren lo final dels *Kyries*, quin cant fugat nos entusiasma a tots y indubtablement es al nostre entendre lo mellor de la missa (en sol menor). En lo *Credo* sobresurt un *Incanatus* cantat magistralment pels orfeonistas; lo *Gloria* es també una composició digne de sentirse, però, sens dubte, són los *Kyries*, la pesa per excelencia, feta en un moment felís com no se'n presentan gaires.

En suma: podèm calificar aquest

concert intim de superb en totas y cadascuna de sas parts y marca bé ahont pot arribar una voluntat ferma y decidida que posa a contribució lo talent del mestre y l'inteligençia dels deixebles. *Pax hominibus bonæ voluntatis*; diu lo *Gloria*; nosaltres també la repetim aquesta santa frase y l'endressem de veritat ab honradesa a tots los qui han pres part en la festa deleitosa que havem tingut la fortuna de gaudir.

Felicitem també als professors de la *Lira Vallense* que formavan l'orquestra per la missa y a l'inteligençia aficionat en Joan Giró, encarregat de l'armonium de la secció de senyoretas.

Tots han complert com a bons; avant sempre, amich Farrés, que la bandera que arbora ja fa tant de temps Valls, lo porta-estandart de la bona música, vagi sempre desplegada y que la sèrie de mestres eminents, que sempre conta, no s'acabi.

Abans de donar fi a aquesta mal conjuminada relació, no podèm deixar de fer remarcar nostra intima satisfacció al veurer lo programa redactat en la llengua de la terra que's ben veritat que aquí a Catalunya no pot haverhi festa ben completa si la nostra parla, aquella que las maretas nostras nos feren escoltar primer que tot, quan l'infantesa, no regna, no domina com emperatriu amorosa y sobirana.—Lo corresponsal.

D. Teodor Echegoyen

Lo divendres passat entregá la seva ànima al Senyor, després d'una penosa y llarga enfermetat, qui fou en vida'l distingit organista d'aquesta Catedral Metropolitana D. Teodor Echegoyen.

Nasqué aquest inteligenç músich, en febrer de 1870 y era natural de Peralta (Navarra); estudiá en Pamplona y en octubre de 1897 guanyá'l benifet de Mestre de Capella de la Catedral de Calahorra, desempenyant també'l càrrech d'organista per estar vacant aquesta plassa.

Tots nostres lectors recordarán lo renyidas que foren las oposicions que guanyá d'organista de la nostra Catedral; però foren tan brillants los exercicis que feu D. Teodor, que'l jurat compost per l'antecessor seu Mossèn Ramón Bonet y'ls mestres Nicolau y Millet, lo colocá en primer terme, fent constar que no hi havia comparació ab los demés opositors.

Ha dessempeñat la plassa durant tres anys y si sa labor no ha estat prou compresa y estimada, ha sigut per l'estil seriós que dominava y que era totalment distint del de Mossèn Bonet.

Durant sa curta carrera artística, guanyá alguns premis en la Mariana de Lleyda y en un certamen celebrat en lo Seminari d'aquesta ciutat.

Era persona de molt bon tracte y molt ilustrada, sentne bona proba'ls articles publicats per ell en *La Cruz* y que versaban sobre assumptos musicals.

Era també professor de Cant gregoriá en lo Seminari Conciliar ahont també ha sigut molt sentida sa mort per sos comprefessors y deixebles.

Rebi sa apreciable familia l'expressió de nostre sentiment mentres elevem al cel una oració pera que'l Senyor haigi acullit la seva ànima en sa santa gloria.

SLOG.

NOVAS

Essent l'encarregat de l'Administració del periódich *Lo Camp de Tarragona* D. Sadurní Ginesta amo de la Llibreria y Centre de suscripcions de la Rambla de Sant Joan n.º 39, a ell tindrán que dirigirse pera l'inserció d'Anuncios; com també pera las reclamacions y faltas que notin los suscriptors en lo servey del periódich, pera lo qual se'ls hi prega donguin avis de tota alteració o cambi de domicili.

La Junta Permanent de l'Unió Catalanista ha tingut l'atenció de comunicarnos que ha quedat aquella constituïda tal com deyam en nostre número darrer.

Esperem que'ls dignes individus que forman la Junta Permanent sabrán inspirarse com sempre en bé de la nostra Patria y per la seva llibertat.

La Comissió Executiva de la Junta Nacional Catalana, fá avinent a tots los catalans, que vá a encarregar la última emissió de medallas comemorativas de tan grandiosa Festa, no encunyantne més que las que li sigan demandadas.

Després será inutilitat lo motllo, éssent cada any diferent.

Los preus són: de metall blanch oxidat d'entonació inalterable i peseta; de plata oxidada a 3'50 pessetas; d'or a 65 pessetas.

Los encàrrechs poden ferse fins lo dia 10 d'aquest mes al Secretari En Frederich Barceló de l'Associació de Lectura Catalana Diputació número 295, principal, Barcelona.

Per a'l dia 15 del present mes está anunciada l'obertura de las classes de comers que ha montat en nostra capital la Cambra de Comers.

Lo número d'inscrits ha sigut tant gròs, que fins als mateixos organiadors los ha sorprès un éxit tant sender.

Bõ és que l'esperit del jovent comenci a sentirse orgullós del seu pervindre y vulga estudiar y emanciparse ab son propi esforç.

Veyem que'ls patrocinadors de la venda d'aigua han donat la callada per resposta a nostres articles del número passat.

Casi ho celebrèm perquè sent ja assumpto enterrat *peor es meneallo*. Per cert que ha cridat l'atenció del públich que's volgués fonamentar la venda de l'aigua ab un dictamen d'afora d'un sol dia, y tal vegada demanat com aquell que no demana res y sense objectiu determinat.

Valia donchs la pena d'haver demanat un dictamen ab aforos de diferentas épocas y aixís la cosa hauria sigut més clara.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Linia regular de grans vapors
Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayona, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 16 de novembre lo vapor **Cabo Tortosa**, son capitá D. Miquel Tellechea admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Sastrería y Camisería d'en VICENS BRELL

NOVETATS de la temporada d'hivern en Sastreria, Camiseria y Corbateria.

DEPÓSIT d'ornaments relligiosos dels **Fills de Miquel Gusi**, de Barcelona.

DEPÓSIT de l'acreditada sombreria de la casa **L. Trinchet**. Especialitat en los de teula y copa.

Se confeccionan tota mena de trajos y passas pera senyors eclesiástichs.

Comte de Rius, 23 y Rambla de Sant Joan, 57

Academia del Perfectíssim Corte Parisien Martí

Baix la direcció de la professora titular

senyoreta María Alberich

Ab lo **Corte Parisien Martí** s'obté una ensenyansa práctica en pochos días pel procediment de la Transformació.

En aquesta Academia s'ensenyará de tallar, adornar y's confeccionarán tota mena de passas de vestir, tant pera senyoras com pera nens.

Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

EMULSIÓN NADAL ÚNICA con 80 por 100, hipofosfatos, glicerina, La mejor. Reconstituyente, tónico-nutritivo. Niños, viejos, consunción, convalecencias, embarazo, lactancia; tós, tisis, escrofulas, linfatismo, raquitismo, anemia, diabetes, gota, dolores nervios. Análisis Dres. Bonet y Codina, aprobación Colegios Médicos y Farmacéuticos.—Medalla de plata. Farmacias y Droguerías.

JARABE HIPOFOSFOSITOS NADAL con *Neurostina*. Tónico, reconstituyente, estimulante. *Hipofosfatos de cal, estronina, hierro, manganeso, quinina, sosa*, cústina, tónico amargo y *neurostina* (fósforo orgánico). Anemia cerebral, enfermedad de medulas, acedia digestiva, detiene caducidad orgánica. Cumple indicaciones *hipofosfatos*. Preparación esmerada, productos escogidos.—Medalla de plata. Farmacias y Droguerías.

Joan J. Domènech Solé

PROCURADOR

SUCCESSOR DE D. VICENS MATEU

Agent del Banch Hipotecari d'Espanya

RAMBLA DE CASTELAR, 26, 2.º

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.—BARCELONA

Pastillas calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués.

Vi d'ostres del Dr. Sastre y Marqués, lo mellor dels tònichs.

Sucro vermifruel del Dr. Sastre y Marqués, preciós remey pera espulsar los cuchs.

Essencia febrífuga del Dr. Sastre y Marqués, contra tota classe de febras.

Denticina del Dr. Sastre y Marqués, és la salvació segura dels nens en tots los accidents perillosos de la dentició.

Conservador de la boca del Dr. Sastre y Marqués. Ab aquest preciós remey s'evitan totas sas malalties.

Pera tenyir lo cabell no hi ha res com la tintura del Dr. Sastre y Marqués.

TUPINAMBA EXQUISITS XACOLATAS

de la casa TUPINAMBA

AROMA CONCENTRADO con REAL PRIVILEGIO. SUFRE FINA DE CLASSE SUPERIOR A BONS PREUS

Unich Representant a Tarragona y sa Comarca

En Joan Roset Sabaté.—Patisseria Carrer de l'Unió, núm. 19.—Tarragona

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y todas las enfermedades de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un día l'opresió del pit y la fadiga. Poden pendres sens cap perill, puig no contenen opi ni morfina.

A DOS RAIS CAIXA

Farmacia del Centre de MANEL FONT, Rambla de Sant Joan, 57, Tarragona.—Teléfon 48

Neurastenias

clorosis,
debilitat general,
anemia

se curan radicalment ab l'ús del
NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES
EN TOTES LAS FARMACIAS

TALLERS d'Arts sumptuarias

DE

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presuposts detallats de las obras que ho requireixin.

Xarop NADAL

DE

Hipofosfits y Neurostina

TÓNICH

RECONSTITUYENT,
ESTIMULANT

Hipofosfits de cal, d'Estricnina, de Ferro, de manganès, de quinina y de sosa, associat a la Quasina tònich amarch y a la Neurostina (fòforo orgànich) efícaçs pera l'anèmia cerebral y enfermetats medulars, apressa la digestió y detura la velleça orgànica. Cumpleix totes las indicacions dels hipofosfits.

Preparació esmerada, productes escullits.

Medalla de plata en l'Exposició de Atenas, 1902.

DE VENDA

Farmacias y Droguerías

M. NADAL, Major, 14, Tarragona

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complemts especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona SETMANARI CATALANISTA

Redacció: Carrer Méndez Núñez 6, baixos. Administració: Rambla de St. Joan, 39. Llibreria y Centre de suscripcions de D. Sadurni Ginesta.

Preus de suscripció

Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Foia..... 1'50
Extranjeri..... 2'0
Número d'avuy..... 0'15

De venda en lo local de l'«Associació Catalanista», carrer de Méndez Núñez, 6 y en la esmentada Llibreria.

Anuncis a preus reduïts

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim hò, que resisteix tota proba al devall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo

los podrian fer melló, apropòsit per regalos; causan gran admiració. Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

AIGUAS FERRUGINOSAS Y BANYS

DE

ESPLUGA DE FRANCOLI

A 10 minuts de POBLET. Estació del Ferro-carril de Lleyda a Reus y Tarragona

Balneari de primer orde, a càrrech dels propietaris nous. Servey de fonda inmillorable. Nombrosos xalets y habitacions amoblats y ab cuina, pera familias, a varis preus. Quatre trens diaris, iglesia, teléfon, servey de carruatges d'en Palau y Tarés.

Aquestas aigües ferrosas no tenen rival pera regularisar las épocas mens-truals, anèmia, neurastenia, clorosis, escrofulisme, linfatisme, dispesias atònica, histerisme, convalescencias, etc.

Pera llogar xalets y demés notícias: Plassa Catalunya, 4, 1.ª-1.ª-Barcelona y a l'Espluga de Francolí als senyors Civit germans administradors del Balneari.

COLEGI JOSEFÍ

PREPARATORI PERA' L'COMERS Y LA 2.ª ENSENYANSA

FUNDAT EN 1861

Director y Propietari: D. JOSEPH DANIEL MATAMOROS

Tarragona, Plassa de la Font, num. 16

En aquest acreditat Colegi's proporciona una ensenyansa verdaderament sòlida, integral y cristiana ab arreglo als últims avensos, sent varis los alumnes del mateix ingresats en la 2.ª Ensenyansa que han acabat ab èxit sa brillant carrera en los 20 anys que'l dirigeix l'expressat Professor. Té ademés aquest Colegi la ventatja d'estar ben orientat y situat al centre de la ciutat, ab una cabuda d'aprop de 2.000 metres cúbichs, alt de texxo, excelents condicions de seguretat y salubritat y legalment autorisat per la Superioritat.

HONORARIS

Alumnes interns de 1.ª y 2.ª Ensenyansa, primera classe, o sia cuidats especialment, manutenció superior, llit, rentat y planxat, preparació y gimnasia, 60 pessetas mensuals. Id. id. de segona classe, 50 pessetas. Mitj pensionistas, 30 pessetas. Recomenats pera la preparació y menjant en lo Colegi lo que li portin las sevas familias, 10 pessetas. Recomenats sens id. id., 5 pessetas. Comers, 5 pessetas. Classe general, 2'50. Adults, de 7 a 9 de la nit, 2'50. Preparació pera l'ingrés en Correus, Telégrafos, etc., 5 pessetas.

NOTA: Als pensionistas que s'ausentin d'aquest Colegi per Nadal o per Pasqua se'ls hi abonará la meitat de l'import dels días que hagin estat ausents.

CENTRE DE SUSCRIPCIONS

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 28, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obras de Literatura, Cie cia y Arts de las principals casas editorials d'Espanya, ja sia per quaderns setmanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana y a tota classe de Ilustracions, Periòdichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

OVINI

HECITINA

GIOL

Lo mellor reconstituyent era combatre ab èxit totes las malalties nerviosas.

DE LA VENDA

en totes las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gràcia, 4, BARCELONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo día 17 de Noviembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor *Reina M. Cristina*, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trاسبord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions peral litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méxich.—Lo día 26 de Noviembre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 30 de Cádiz, lo vapor *Buenos Aires*, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo. També admet passatge pera Puerto Plata ab trاسبord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo día 11 de Noviembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor *Mannuel Galvo*, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, d'ahont surten lo 12 de cada mes pera Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trاسبord a Habana. Combi na pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab billetes y coneixements directes. Combinació peral litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trاسبord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trاسبord a Habana. També carrega pera Maracaibo Coro, Carupán y Camaná ab trاسبord a Puerto Cabello y para Trinidad, ab trاسبord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo día 11 de Noviembre sortirà de Barcelona, havent fet escalas intermitjas lo vapor *Isla de Panay*, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapor y Manila, servint per trاسبord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, del Índia, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo día 3 de Noviembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor *F. de Sarrástegui*, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona'l 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor *M. L. Villaverde*, directament pera Tanger, Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife y Sta. Cruz de la Palma retornant a Santa Cruz de Tenerife pera empendrer lo viatge de retorn fent las escalas de Las Palmas, Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Línia de Fernando Póo.—Lo día 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor *San Francisco*, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guines.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Aquests vapors admeten càrrega en las condicions més favorables y passatgers, a quins la Companyia dona allotjament molt còmodu y tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servey. Rebaixas a familias. Preus convencionals pera camarots de lujo. Rebaixas pera passatgers d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expenen passatges pera tots los ports del món servits per línias regulars. La empresa pot assegurar las mercaderias que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORTANT.—Rebaixa en los nòits d'exportació.—La Companyia fa rebaixas de 30 per 100 en los nòits de determinats articles, ab arreglo a lo establert en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comers y Obras Pùblicas de 14 Abril de 1904, publicada a la Gaceta del día 23 del mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establerta la Companyia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostruaris que li siguin entregats y de la colocació dels articles, qual veu-da, com ensaig, desitjan fer los Exportadors.

Pera mes informes dirigirse a son agent D. EMILI BORBÁS.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la feta tendre, fresca y esculida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A l'ingrés importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus

A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AIGUA NAF SERRA